

Dr hab. n. med. Agnieszka Owczarczyk-Saczonek, prof. UWM

Olsztyn, 20.07.2022 r.

Katedra i Klinika Dermatologii, Chorób Przenoszonych

Drogą Płciową i Immunologii Klinicznej,

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski

Recenzja pracy doktorskiej lek. Patrycji Rogowskiej

na podstawie cyklu publikacji pt. „*Analiza powikłań celowej pigmentacji skóry z uwzględnieniem poziomu wiedzy na temat związanych z nią zagrożeń zdrowotnych u wybranych pacjentów*”

Promotor: Dr hab. n. med. Aneta Szczerkowska-Dobosz

1. Rogowska P, Sobjanek M, Sławińska M, Nowicki RJ, Szczerkowska-Dobosz A. Tattoos dermatological complications: analysis of 53 cases from Northern Poland. *Dermatology*. 2022;238(4):799-806. doi: 10.1159/000520752. Epub 2021 Dec 30. PMID: 34969030. (IF 5.366, Pkt. MNiSW/KBN: 100).
2. Rogowska P, Szczerkowska-Dobosz A, Kaczorowska R, Słomka J, Nowicki R. Tattoos: Evaluation of knowledge about health complications and their prevention among students of Tricity universities. *J Cosmet Dermatol*. 2018 Feb;17(1):27-32. doi: 10.1111/jocd.12479. Epub 2017 Dec 28. PMID: 29285860. (IF 1.311, Pkt. MNiSW/KBN: 70).
3. Rogowska P, Walczak P, Wrzosek-Dobrzyniecka K, Nowicki RJ, Szczerkowska-Dobosz A. Tattooing in psoriasis: a questionnaire-based analysis of 150 patients. *Clin Cosmet Investig Dermatol*. 2022 Apr 6;15:587-593. doi: 10.2147/CCID.S348165. PMID: 35418768; PMCID: PMC8995150. (IF 2.489, Pkt. MNiSW/KBN: 100).

IF 9.166, MNiSW 270

Lek. Patrycja Rogowska jest absolwentką kierunku Lekarskiego Gdanskiego Uniwersytetu Medycznego. Obecnie pracuje w Klinice Dermatologii, Wenerologii i Alergologii UCK w Gdańsku, gdzie poza pracą z pacjentami, prowadzi zajęcia ze studentami medycyny oraz badania naukowe w ramach studiów doktoranckich. Główne zainteresowania to medyczne aspekty celowej pigmentacji skóry (tataaż, makijaż permanentny). Ponadto Doktorantka jest aktywna jako członek Europejskiej Akademii Dermatologii i Wenerologii (EADV), Europejskiego Stowarzyszenia Badań nad Tataażami i Pigmentami (ESTP) oraz Polskiego Towarzystwa Dermatologicznego (PTD).

Osiągnięcie naukowe spełnia warunki określone w Ustawie z dnia z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2020 r. poz. 85 z późn. zm.) art. 187 tejże ustawy i stanowi cykl trzech oryginalnych prac, powiązanych tematycznie - „*Analiza powikłań celowej pigmentacji skóry z uwzględnieniem poziomu wiedzy na temat związanych z nią zagrożeń zdrowotnych u wybranych pacjentów*”. We wszystkich pracach Kandydatka jest pierwszym autorem. Podany cykl publikacji do recenzji ma wysoki IF: 9.166 i MNiSW/KBN: 270.

W ostatnich latach moda na tataaże wpisała się w szerszy kontekst postępujących coraz szybciej zmian kulturowych na świecie. Ludzie nowych czasów dążą do wyrażania własnego "ja" niemal za wszelką cenę, a tataaż jest tu jednym z łatwiejszych i bardziej dostępnych środków takiego wyrazu. W Niemczech 8,5% populacji (w wieku od 14 do 90 lat) ma tataaż. Podobne trendy zaobserwowano we Francji, Finlandii i Australii, gdzie około 10% populacji ma co najmniej jeden tataaż. Jednak ogólna częstość występowania tataaży za granicą iw Europie jest jeszcze wyższa, zwłaszcza wśród młodzieży, dla której wynosi ona nawet 15-25% w zależności od kraju. Wzrost popularności tego zabiegu niesie ze sobą ryzyko częściej obserwowanych objawów niepożądanych, tym bardziej, że procedura nierzadko wykonywana jest przez osoby nieprzeszkolone, niezarejestrowanymi, tańszymi pigmentami i niejałowymi narzędziami. Symptomatologia reakcji niepożądanych jest różnorodna: od infekcji miejscowych bakteryjnych czy mikobakteryjnych, po wirusowe zapalenia wątroby i HIV, odczyny alergiczne

na pigmenty, blizny i bliznowce, prowokacje chorób skóry. Bogata manifestacja niepożądanych objawów klinicznych staje się problemem w opiece nad pacjentami nie tylko dla dermatologów, ale lekarzy każdej specjalności. Dlatego podjęcie tego tematu przez Doktorantkę uważam za bardzo ważne i potrzebne, wręcz nowatorskie, a wnioski z jej prac dają nowe wskazówki dla klinicystów.

Pierwsza praca z cyklu (*Rogowska P, et al. Tattoos Dermatological Complications: Analysis of 53 Cases from Northern Poland.*) jest pracą oryginalną, analizującą obrazy kliniczne powikłań tatuaży u 53 pacjentów leczonych w Klinice Dermatologii, Wenerologii i Alergologii i Poradni Dermatologicznej Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego w Gdańsku. Autorka stwierdziła aż u 21 chorych (40%) reakcje nadwrażliwości na tusz do tatuażu, z czego 18 zostało wywołanych czerwonym tuszem. W 11 przypadkach (21%) po tatuowaniu rozwinęło się kontaktowe zapalenie skóry, a u 9 (17%) wystąpiły powikłania infekcyjne tatuażu (miejscowe infekcje bakteryjne, brodawki zwykłe, mięczak zakaźny, nużyca). W 8 przypadkach (15%) stwierdzono reakcje grudkowo-guzkowe w czarnych tatuażach, a w 6 z nich histologia wykazała tworzenie się ziarniniaków. W 2 przypadkach (4%), objawy anafilaksji wystąpiły po zabiegu tatuowania, a w 2 przypadkach (4%), rozpoznano zjawisko Koebnera w tatuażu. Ponadto wykazano przydatność dermoskopii w rozpoznaniu reakcji niepożądanych. Godny podkreślenia jest fakt, że jest to pierwszy raport przedstawiający tak liczne przypadki powikłań związane z tatuażem z Europy Wschodniej. Wyniki badania są zgodne z innymi badaniami w literaturze światowej.

Druga praca z cyklu (*Rogowska P, et al. Tattoos: Evaluation of knowledge about health complications and their prevention among students of Tricity universities.*) to również praca oryginalna, oceniająca poziom wiedzy na temat aspektów zdrowotnych tatuowania w populacji studentów trójmiejskich uczelni wyższych. Doktorantka przebadła aż 1199 osób, z czego 326 (27%) miało tatuaże. Atutem tej pracy jest opracowanie autorskiej ankiety internetowej składającej się z 25 pytań. Niestety wiedza studentów na temat bezpieczeństwa, przeciwwskazań i powikłań związanych z wykonywaniem tatuażu okazała się niewystarczająca. Co prawda, 86%

KATEDRA I KLINIKA DERMATOLOGII, CHORÓB PRZENOSZONYCH DROGĄ PŁCIOWĄ I IMMUNOLOGII KLINICZNEJ

studentów Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego wskazało na ryzyko zakażenia wirusem HCV podczas tatuowania, podczas gdy tylko 34% studentów z innych trójmiejskich uczelni było świadomych tego zagrożenia. Aż 67% osób z tatuażami uważało, że ich posiadanie nie wpływa na żadne procedury diagnostyczne i terapeutyczne. Większość respondentów wskazała tatuażystę (79%) i Internet (73%) jako źródło informacji przed wykonaniem tatuażu, podczas gdy tylko 5% i 8% pytało o to lekarza lub czytało literaturę medyczną. Z kolei 49% ankietowanych podało, że przed zabiegiem tatuażysta nie zapytał ich o stan zdrowia i przyjmowane leki. Badanie dowodzi, że istnieje potrzeba lepszej edukacji na ten temat zarówno dla osób wykonujących tatuaże, jak i dla tatuatorów. Może warto, aby Doktorantka kontynuowała swoje zainteresowania i stworzyła poradnik dla osób chcących zrobić sobie tatuaż.

W trzeciej pracy, również oryginalnej (*Rogowska P, et al. Tattooing in psoriasis: a questionnaire-based analysis of 150 patients*) Doktorantka postawiła sobie za cel ocenę poziomu wiedzy i analizę powikłań u pacjentów chorych na łuszczycę. Mimo, że choroba ta nie jest uważana za ściśle przeciwwskazanie do tatuowania, jednak nie zaleca się wykonywania tatuażu w trakcie leczenia immunosupresyjnego oraz w aktywnej fazie choroby. Badanie zostało przeprowadzone za pomocą anonimowej ankiety internetowej wśród społeczności internetowych poświęconych łuszczycy. Przeanalizowano dane od 150 wytatuowanych pacjentów z łuszczycą. Tylko 8% ankietowanych pacjentów z łuszczycą zwróciło się o poradę medyczną przed wykonaniem tatuażu. W trakcie wykonywania tatuażu 23 (15,3%) badanych otrzymywało leczenie ogólnoustrojowe łuszczycy: 8 (5,3%) metotreksatem, 5 (3,3%) cyklosporyną A, 1 (0,7%) acytretyną, a 9 (6%)) pacjentów było leczonych biologicznie. Trzynastu (8,7%) badanych doświadczyło powikłań związanych z ich tatuażami, wśród których najczęstszym było pojawienie się na tatuażu zjawiska Koebnera (8 przypadków – 5,3%). Co prawda, wytatuowanie poprawiło samoocenę pacjentów w 76 (50,7%) przypadkach. Potwierdza to wnioski z prac poprzednich, że istnieje potrzeba edukacji pacjentów, lekarzy i tatuatorów w zakresie ogólnych środków ostrożności przy tatuowaniu w łuszczycy.

Istotnym atutem cyklu przedstawionego mi do recenzji pracy jest wysoki IF prac, wydrukowanych w cenionych pismach zagranicznych. Docenienie ich przez recenzentów tychże

KATEDRA I KLINIKA DERMATOLOGII, CHOROÓB PRZENOSZONYCH DROGĄ PŁCIOWĄ I IMMUNOLOGII KLINICZNEJ

czasopism uważam za bardzo istotne w ocenie tego cyklu i nie zgłaszam żadnych merytorycznych uwag. Kolejnym atutem jest opracowanie materiału, podsumowujące wiedzę na temat powikłań dotyczących tatuaży, co mam nadzieję stanie się kolejną publikacją.

Podsumowując, przedstawiony cykl prac składający się na rozprawę doktorską oceniam bardzo wysoko. Wybranie ciekawego i nowatorskiego tematu, prawidłowo dobrane metody badawcze oraz analizy statystyczne, dobór literatury, wskazują, że lek. Patrycja Rogowska jest osobą umiejącą prowadzić badania naukowe, oraz wyciągać odpowiednie wnioski. O wartości prac naukowych świadczą publikacje w renomowanych czasopismach medycznych, których całkowita punktacja IF wynosi 9.166. Rozprawa doktorska spełnia warunki określone w Ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2021 r. poz. 478 ze zm.).

W związku z powyższym przedkładałam Wysokiej Radzie Naukowej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego wniosek o dopuszczenie lek. Patrycji Rogowskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego. Ze względu na wysoką punktację IF, aktualny i praktyczny klinicznie temat, wnioskuję o wyróżnienie.

Dr hab. n. med. Agnieszka Owczarczyk-Saczonek, prof. UWM

KIEROWNIK
Katedry i Kliniki Dermatologii,
Chorób Przenoszonych Drogą Płciową
i Immunologii Klinicznej
dr hab. n. med. Agnieszka Owczarczyk-Saczonek
prof. UWM

